

25 . Bonțida | Județ: Cluj | Punct: Castelul Bánffy | Anul: 2000

Anul: 2000

Cod RAN: 56229.03

Perioade: Evul Mediu, Monumente - Restaurare

Epoci: Evul Mediu, Monumente Restaurare

Categorii sit: Civil

Autori: Daniela Veronica Marcu-Istrate, Cosmin Cătălin Rusu

Instituții: SC Digital Domain SRL București, Universitatea "Babeș - Bolyai", Cluj-Napoca

Raport

În lunile septembrie - octombrie ale anului 2000 s-au efectuat cercetări arheologice la Castelul Bánffy din Bonțida, corpul de V - denumit în continuare corpul bucătăriilor, și bastionul de SV.

Corpul bucătăriilor a fost construit în exteriorul laturii de V a zidului de incintă, în jumătatea sudică a acesteia până la turnul cilindric de SV (numit în continuare bastion); în prezent este alcătuit din 3 încăperi. Aproximativ în mijlocul fațadei de V se află un turn, denumit în general turnul cu orologiu. Accesul din curtea interioară spre turn și parc se realizează printr-un coridor aflat între încăperea centrală și încăperea de sud; aceasta din urmă comunică de asemenea direct cu bastionul de SV. Cu excepția bastionului și a turnului cu orologiu, al căror parter este încă acoperit, toate celelalte încăperi sunt descoperite.

Din punct de vedere istoric corpul bucătăriilor a fost considerat o amenajare relativ târzie, de la sfârșitul secolului al XVII-lea sau începutul veacului următor. Mențiunile documentare sunt evazive atunci când ajung la această parte a castelului, despre care practic nu cunoaștem decât câteva detalii de compartimentare, fără să se poată preciza elemente de bază cum ar fi cronologia, etapele de construcție, funcțiunea încăperilor în diferite perioade.

Proiectul de cercetare și-a propus inițial o investigare completă a zonei, în interior și exterior, astfel încât în final să poată fi precizate: evoluția constructivă a clădirilor, relațiile dintre acestea; evoluția nivelului de călcare interior și exterior în fiecare încăpere; evoluția sistemelor de pardoseală; amenajările interioare; caracteristicile tehnice ale structurilor zidite și terenului de fundare. Au fost prevăzute săpături în fiecare încăpere (cu excepția turnului cu orologiu, aflat într-o stare de conservare foarte proastă) și de asemenea în exterior pe toate laturile, astfel încât nivelul de călcare interior să poată fi corelat cu nivelele dinspre curtea interioară, respectiv dinspre parc. Față de proiectul inițial săpăturile au fost extinse pe parcurs, în funcție de vestigiile descoperite. Cu toate acestea, apariția unor contexte neașteptate și complicate a făcut imposibilă epuizarea cercetărilor, care vor trebui continuate în viitor.

Sub corpul bucătăriilor au fost descoperite mai multe structuri anterioare:

1. urmele fragile ale unei palisade din lemn, care trebuie să fi aparținut structurilor curiei nobiliare, presupusă a fi existat la Bonțida încă din secolul al XIV-lea sau în orice caz din veacul următor;

2. urmele a trei construcții de zidărie succesive. În stadiul actual al cercetărilor știm că acestea se dezvoltă spre parc, fiind suprapuse de latura de V a bucătăriilor, dar nu cunoaștem relația lor cu zidul de incintă. Din punct de vedere cronologic nu pot fi așezate decât într-o succesiune relativă, deoarece nu dispunem de repere mai exacte. În acest context este imposibil de precizat dacă sunt legate de etape mai vechi, din secolele XIV - XVI sau aparțin castelului din secolul al XVII-lea. Oricare ar fi alternativa, descoperirea acestor clădiri este extrem de importantă și în perspectivă se impune cercetarea lor detaliată prin extinderea săpăturilor.

Zidurile de incintă ale castelului. A fost identificată ruina laturii sudice a zidului de incintă în apropierea bastionului de SV și s-a stabilit că acesta a fost construit concomitent cu bastionul. Latura de V a fost

cercetată spre curtea interioară în trei puncte, iar în interiorul bucătăriilor într-un singur punct. Au fost stabilite caracteristicile structurale și s-a conturat posibilitatea ca, cel puțin în anumite segmente, zidul să fi fost complet demolat atunci când au fost edificate bucătăriile și refăcut pe același traseu.

Bastionul de SV. Au fost stabilite coordonatele tehnice ale clădirii, evoluția nivelului de călcare interior și exterior, precum și sistemele de amenajare a interiorului. În colțul de NE al turnului s-a descoperit un complex menajer refăcut în trei etape, a cărui funcțiune rămâne sub semnul întrebării până la extinderea cercetărilor.

Corpul bucătăriilor. Au fost realizate sondaje în interiorul fiecărei încăperi. S-au stabilit compartimentările interioare, evoluția nivelului de călcare și a sistemelor de pardoseală.

Canalizare. Spre parc au fost surprinse urmele unei canalizări, constând dintr-un canal de scurgere și un bazin de colectare. Canalul de scurgere venea din zona turnului cu orologiu și se vărsa în bazin. Bolta este construită din cărămizi legate cu mortar friabil așezat în șape groase de 2 - 3 cm, iar fundul și parțial pereții laterali sunt pavați cu lespezi de piatră. Înălțimea maximă este de 0,7 m. În prezent canalul este umplut în cea mai mare parte cu resturi menajere și moloz. Traseul exact al canalului și racordarea acestuia la complexul bucătăriilor urmează a fi stabilite prin extinderea săpăturilor în zona turnului. În stadiul actual al cercetărilor considerăm că această amenajare trebuie să fie relativ contemporană cu actualul corp de SV.

Construcție cu destinație neprecizată. În curtea interioară a castelului a fost descoperită o construcție de formă dreptunghiulară cu lățimea interioară de 1,35 m, iar lungimea mai mare de 3 m pe axa N - S. Din groapa săpată pentru amenajarea acesteia a fost recuperată o cantitate importantă de ceramică databilă în secolul al XVII-lea.

Informații suplimentare online

[Raportul 1271 din cronica.cimec.ro](#)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](#)
